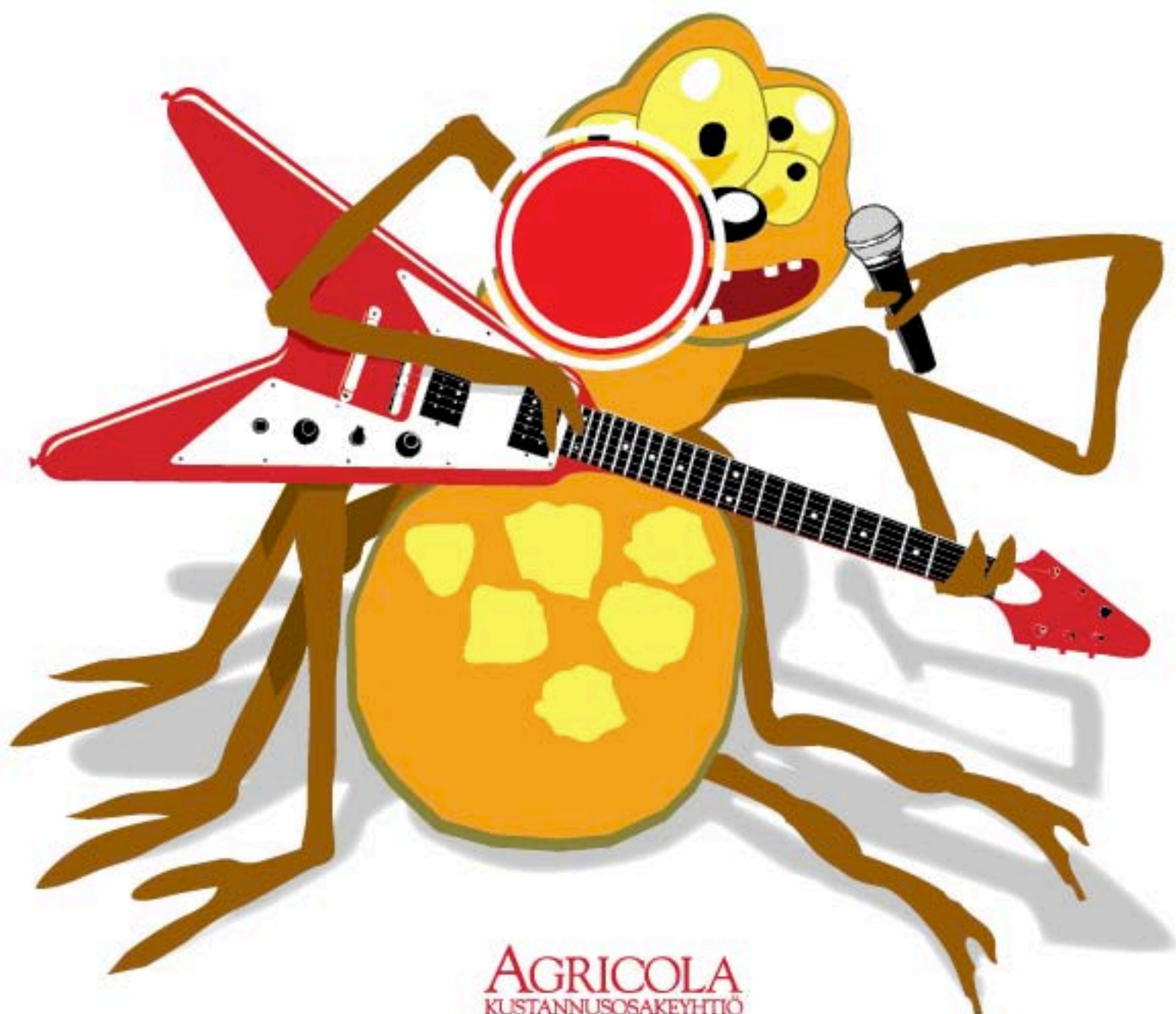

Tuula Merisuo-Storm • Rauli Storm

Hämähäkin kitara

Luetun ymmärtämisen testit ja tehtäviä
nuorten ja aikuisten erityisopetukseen

AGRICOLA
KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ

Hämähäkin kitara

Luetun ymmärtämisen testit ja tehtäviä yläkoulun erityisopetukseen

Hämähäkin kitara -kirjan ensimmäisessä osassa on kaksi standardoitua luetun ymmärtämisen testiä, jotka on tarkoitettu mittaamaan yläkouluun siirtyneiden oppilaiden taitoja.

Testien tehtävät liittyvät sanomalehtiartikkeleihin, jotka kertovat Itämerestä löydetyistä laivanhalyistä. Ne on mahdollista lukea joko kirjasta kopioituina tai netistä sähköisinä.

Kirjan toisessa osassa on yläkoulu-
laisten opetukseen tarkoitettuja luetun ymmärtämistä sekä vieraiden sanojen merkityksen oivaltamistaitoja harjoittavia tehtäviä. Harjoitustehtävien liittyvien tekstien aihepiirejä ovat esimerkiksi rock-musiikki ja eläimet.

Sisältö

Opettajalle	4
Erialaisten tekstien ymmärtäminen	5
Sanan merkityksen päättelyminen tekstiyhteydestä	6
Selkokielineen teksti	7

LUETUN YMMÄRTÄMISEN TESTIT .....

Testeihin liittyvät artikkelit	10
Luetun ymmärtämisen testien tekeminen	11

TESTI 1.

Meriarkeologinen senaatio: teksti ja tehtävät .....

I. sanomalehtiartikkelin tehtävien tarkistusohjeet .....

Sanomalehtitekstin ymmärtäminen yläkoulun alkuvaiheessa ..

TESTI 2.

Hylkyjen aarreaitta: teksti ja tehtävät .....

2. sanomalehtiartikkelin tehtävien tarkistusohjeet .....

Sanomalehtitekstin ymmärtäminen yläkoulun alkuvaiheessa ..

Artikkelien tuleminen painettuina ja sähköisinä .....

LUETUN YMMÄRTÄMISTÄ HARJOITTAVAT TEHTÄVÄT .....

Hämähäkin kitara .....

Mikä nimeksi bändille? .....

Kuka siellä soittaa? .....

Nakupellen garderobi .....

Musiikkia japanilaisille .....

Kuuluisa tietämättään .....

Ilmastomuutos on suuri uhka eläimille .....

Elefantin pikkuruinen sukulainen .....

Bonobo .....

Mikä nimeksi bändille?

*Haluaisitko perustaa bändin? Aluksi sinun pitäisi löytää kavereita, jotka myös osaa-
vat soittaa ja laulaa. Tärkeää on vielä, että
nämä kaikki pitävät samanlaisesta musiikis-
ta kuin sinä. Pian tulee myös hetki, jolloin
bändille pitää keksiä hyvä nimi. Se onkin
vaikea tehtävä. Usein kaikki hyvät nimet,
jotka tulevat mieleen, ovat jo jollain toisen
bändin nimiä.*

Miten nuo toiset bändit sitten ovat keksi-
neet nämä nimet? Yksi hyvä keino on kat-
sella ympärilleen. Monen bändin nimi on
putkahtanut mieleen ruokapöydästä. Mis-
tä muualtakaan olisivat nimensä saaneet
esimerkiksi Hassu sämpylä, Perinteinen
mansikka-yogurtti, Elveena, Paahdin,
Kuuma Koira ja Kalakukko?

Herkkujen äärellä ovat syntyneet Runeber-
gin tortut, Omenapiirakka, Tiikerikakku
ja Paahdovanukas. Minnekähän Retkiba-
naani-bändin jäsenet olivat lähdössä nimeä
miettiessään?

Miltä tuntuisi jossain kodinkone bändin ni-
menä? Tehosekottimella on ainakin suuri
fanijoukko. Myös Jääkaappi, Jääkaappi-
Pakastin ja Tiskikone ovat saaneet uuden
merkityksen musiikin parissa. Aamulla

vaatteita päälle pukiessakin voi oivaltaa
omaperäisen nimen. Alushousut ja Kalsa-
rit ovat kuitenkin jo toisille bändeille varat-
tuja, mutta esimerkiksi Puputossut on vielä
vapaana!

Missä vaan voi ihan tavallisena koulupäi-
vänäkin välähtää mieleen hyvä nimi-idea.
Erään bändin nimi on Pulpetti. Ympäristö-
ään ovat tarkkailleet myös näiden bändien
jäsenet: Ravistettava ennen käyttöä, Ovi-
kello, Pankkikortti, Uutiset ja Sää, Isku-
kuumennus, Hyötyjäte, Hengenvaara ja
Yksityisalue.

Kannattaa myös muistella, mikä oli kivaa
pienenä. Silloin voi mieleen tupsahtaa nimi,
joka saa yleisönkin hyvälle tuulelle. Ei ole
vaikea arvata, mistä ovat peräisin Halinal-
let-, Hiawatha-, Idefix-, Obelix-, Peanuts-,
Rasmus Nallet-, PupuTupuna- ja Pienen
Pieni Veturi -bändien nimet.

Aku Ankkaa ovat varmasti lukeneet Aku
Ankkuli -bändin lisäksi Samaan Aikaan
Toisaalla -bändin jäsenet. Tämä lause on
ollut usein lehden sarjakuvaruudun ylä-
laidassa. Muumit ovat myös inspiroineet
bändien jäseniä. AvaruusMuumiOleno
Yhtiön jäsenet ovat saaneet nokkelasti ni-

5. Monissa bändien nimissä on yhdyssanoja. Kirjoita kaikki niissä olevat yhdyssanat viivoille. Huomaa, että joidenkin bändien nimissä on kaikki sanat kirjoitettu isoilla alkukirjaimilla. Kirjoita sinä ne siten kuin ne kirjoitettaisiin tavallisina yhdyssanoina.

6. Alla olevatkin ovat bändien nimisiä. Missä bändien jäsenet ovat voineet nähdä nämä sanat?

Hengervaara

Ravistettava ennen käyttöä

Varauuskäytävä

Iskukuumepöly

Kilpailukykyiset lainaehdot

9. Selitä, mitä sana **vastata** tarkoittaa näissä lauseissa:

Toisen bändin nimen ottamisesta voi joutua **vastaamaan** oikeudessa.

Kaupassa ei kukaan ehdi **vastamaan** puhelimeen.

Jouduimme **vastaamaan** vaikeisiin kysymyksiin.

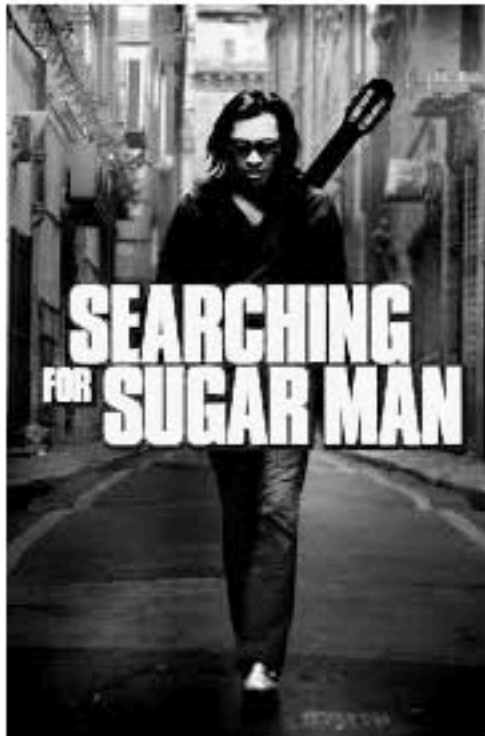
Korjaamo **vastaa** siitä, että kone toimintaas hyvin.

Tämä puhelin **vastaa** hyvin odotuksiani.

Kuka **vastaa** tällä kertaa laskusta?

Tämä malli **vastaa** täysin aikaisempaa mallia.

10. Minkälaisilta bändin soittajien pitäisi näyttää esiintyessään?

Kuuluisa tietämättään

Yhdysvalloissa asuu rakennustyömiehes Sixto Rodriguez, joka on myös muusikko. Hän levytti neljäkymmentä vuotta sitten kaksi albumia itse tekemiään lauluja. Laulut kertoivat köyhistä ihmisistä ja heidän vaikeista elinolosuhteistaan.

Koska levyjä ei juurikaan myyty, ne unohtuivat nopeasti. Kaiken lisäksi levy-yhtiöt, joille levyt oli tehty menivät konkurssiin. Joku oli kuitenkin voinut levyt mukanaan kauas Etelä-Afrikkaan. Jotenkin levyjä kulkeutui myös Australiaan. Siellä niistä tehtiin kokoelmalevy.

Etelä-Afrikassa niistä levyistä tuli pian jättimenestys. Siihen aikaan maassa vallitsi rotusorto. Mustien ihmisten elämä oli vaikeaa. Heitä pidettiin valkoisia alempiarvoisina ja heitä kohdeltiin huonosti. He eivät saaneet tulla samoihin paikkoihin valkoisten kanssa. Monet valkoisetkaan eivät hyväksyneet tätä. Siksi Rodriguezin köyhistä, kärsivästä ihmisistä kertova musiikki kosketti heitä. Levyjen suosio jatkui vuosikymmenten

ajan. Vaikka levyjä oli vain kaksi, niitä soitettiin kodeissa vuodesta toiseen. Niihin ihastuivat aina uudet nuoret ikäpolvet.

Sixto ei kuitenkaan tiennyt tästä mitään. Hän jatkoi työtään rakennus- ja purkutyömailla. Työn ohella hän opiskeli filosofiaa yliopistossa. Hän sai tietää suosioistaan Etelä-Afrikassa vasta kaksikymmentä vuotta myöhemmin. Hänen tyttärensä oli sattumalta törmännyt netissä Rodriguezille omistettuun nettisivuun. Sivulla eteläafrikkalainen toimittaja halusi selvittää, tietääkö joku jostain laulajasta. Hänestä ei tiedetty Etelä-Afrikassa oikeastaan mitään ja hänen luultiin kuolleen jo kauan sitten.

Sixton tytär vastasi toimittajalle ja kertoi, että tämä on hänen isänsä. Laulajan löytäminen oli valtava uutinen Etelä-Afrikassa. Hänet kutsuttiin heti sinne esiintymiskiertueelle. Kaikki konsertit myytiin hetkessä loppuun, vaikka esiintymisareenoille mahtui jokaisessa konsertissa 5000 ihmistä. Yleisö oli innoissaan. Sekä vanhat että

13. Merkitse rastilla lauseparista se, joka mielestäsi on jutun kokonaisuuden kannalta tärkeämpi. Mieti, kumpi lause kertoo asian, joka oli tärkeämpi Sixton elämässä.

- Joku oli kuitenkin vienyt levyt mukanaan kauas Etelä-Afrikkaan.
- Jotenkin levyjä kulkeutui myös Australiaan.
- Työn ohella hän opiskeli filosofiaa yliopistossa.
- Tytär oli törmännyt netissä Rodriguezille omistettuun nettisivuun.
- Sixton ystävät eivät meinanneet uskoa hänen kertomuksiaan.
- Ruotsalainen elokuvaohjaaja teki dokumenttielokuvan hänen elämästään.

14. Tekstissä mainitaan neljä eri ammattia. Kirjoita, mitä näissä ammateissa tehdään.

muusikko _____

_____

toimittaja _____

_____

rakennustyömies _____

_____

elokuvaohjaaja _____

_____

15. Rodriguez on **amerikkalainen**. Hänen ihailijansa ovat **eteläafrikkalaisia**. Kirjoita, miksi sanotaan ihmisistä, jotka asuvat näissä paikoissa:

Australia _____

Etelä-Amerikka _____

Uusi Seelanti _____

Itävalta _____

Lounais-Suomi _____

Rovaniemi _____

Uusikaupunki _____

9. Kirjoita mitä lauseista tummennetut, samantapaisilta kuulostavat sanat tarkoittavat.

Hän ei enää taida **huolia** vanhaa tietokonettani.

Se vaatii ainakin täydellistä **huoltoa**.

Aikataulu on suurin **huoli** tässä tehtävässä.

Hän on aina yhtä **huolellinen**.

Hän on aina yhtä **huolestunut**.

Hän on aina yhtä **huoleton**.

10. Merkitse rasti niiden sanojen eteen, jotka tarkoittavat samaa kuin **epätavallinen**.

tavaton

jokapäiväinen

harvinainen

erikoinen

runsaslukuinen

harvalukuinen

taitava

omalaatuinen

yksilöllinen

epänormaali

arkipäiväinen

outo

uudenaikainen

kummallinen

omituinen

ainoa

vanhanaikainen

värikäs

Bonobo

Bonobo on ihmisen lähisukulainen, jolla on lähes samanlainen DNA kuin meillä. Bonobot elävät Kongon sademetsissä. Tällä hetkellä alueella on paljon hyvottomuuksia. Siksi myös bonobojen elämä on vaarallisempaa kuin ennen. Köyhissä oloissa elävät ihmiset metsästävät niitä ruuiksi ja myyväviksi. Lisäksi metsänhakuut ja maatalous tuhoavat niiden elinympäristöä. Bonoboja on vähän, ja siksi nämä uhkateläijät ovat niille erityisen vakavia. Bonobosta on tullut uhanalainen eläinlaji. Tämän vuoksi Maailman luonnonsuojelujärjestö WWF on aloittanut laajan bonobojen suojeluhankkeen.

Vaikka bonoboja sanotaan kääpiösimpansseiksi, ne eivät ole paljoakaan simpanssia pienempiä, ainoastaan ranteeltaan sirompia. Bonobot erottuvat simpansseista kasvojensa kapemman muodon ja mustan värin vuoksi. Ne myös siikkovat eri tavalla. Bonobot kävelevät pyrstyasennossa, ja niiden raajat ovat pitemmät kuin simpanssilla.

Bonobot ovat noin 15 cm pituisia. Uros painaa noin 45 kg ja naarus 33 kg. Molemmilla on täysin musta turkki. Hedelmät ovat niiden tärkeintä ravintoa. Lisäksi ne syövät puiden lehtiä, kukkia ja siemeniä sekä pieniä nisäkkäitä.

Bonobot elävät rauhallista yhteiseloä isoissa ryhmissä. Usein ne hankkivat yhdessä ruokaa. Kun naaraat ovat 13 vuoden ikäisiä, ne ovat valmiita saamaan poikasia. Niitä syntyy yksi kerrallaan noin viiden vuoden välein. Emot hoitavat poikasiaan kunnes ne ovat nelivuotiaita. Täysikasvuiset urospoikaset jäävät emonsa ryhmään loppuiäkseen. Naaraspoikaset taas siirtyvät uuteen ryhmään, jossa ne kasvattavat omat poikasensa.

Simpanssia on kauan pidetty ihmisen lähimpänä sukulaisena. Uudet tutkimukset ovat kuitenkin osoittaneet, että bonobo on vielä lähempänä ihmisen esi-isää. Meillä on lähes samanlainen perimä.

Tutkijat ovat myös huomanneet seurattessaan bonobojen yhteisöä, että näillä on monia aikaisemmin ainoastaan ihmisiin liitettyjä hyviä ominaisuuksia. Näitä ominaisuuksia ei edes simpansseilla ole. Rauhaa rakastavat bonobot eivät aja vieraita pois omalta alueeltaan. Ne ovat epäitsekkeitä ja tarjoavat vieraillekin ruokaa, vaikka sitä olisi niukasti.

Hassua on, että minkään muiden eläinten ei ole todettu tartuttavan haukosta toisilleen. Bonobolle käy kuitenkin aivan kuten meille. Kun näemme toisen haukottelevan, meidänkin on kohta pakko haukotella.

Surullista on, että ihminen on tämän rauhallisen lähisukulaisemme pahin vihollinen. Ihmisten toiminta bonobojen asuinalueiden liepeillä on tuhonnut niiden kotimetsiä. Siksi on tärkeää, että WWF suojelee sademetsiä, jossa ne asuvat. Lisäksi järjestö kouluttaa paikallisista ihmisistä metsänvartijoita, jotka vartioivat bonobojen elinympäristöä ja estävät salametsästystä.

Koska Bonobo on mukava sukulaisemme, sen hauska nimi on otettu monenlaiseen käyttöön. Sitä on käytetty esimerkiksi ra-

vintoloiden ja farkkujen niminä. Tunnetuin Bonobon kaima on englantilainen elektronisen musiikin esittäjä dj Bonobo. Hänen oikea nimensä on Simon Green.

Dj Bonobo yhdistelee erilaisia musiikkilajeja elektroniseen musiikkiin. Tuloksena on hyvin omaperäisiä sävellyksiä. Dj Bonobon viimeksi tekemästä levystä on tullut maailmanlaajuinen menestys. Sen ilmestymisen jälkeen hän on kiertänyt ahkerasti esiintymässä eri puolilla maailmaa. Suomessakin hän käynyt useita kertoja.

I. Rastita viisi tai kuusi asiaa, jotka ovat mielestäsi bonoboista kertovan jutun tärkeimmät.

- Bonobo on ihmisen lähin sukulainen.
- Bonobojen asuinalueella on paljon levottomuuksia.
- Bonobo on uhanalainen eläinlaji.
- Bonobot ovat 115 cm pituisia.
- Bonoboilla on eri muotoiset ja väriset kasvot kuin simpansseilla.
- Bonobot syövät lehtiä, kukkia, siemeniä ja pieniä nisäkkäitä.
- Bonobot elävät rauhallisesti ryhmissä.
- Kun bonobot ovat 13-vuotiaita, ne alkavat saada poikasia.
- Urospoikaset jäävät aikuisinakin äitinsä ryhmään.
- Bonobon perimä on lähempänä ihmisen perimää kuin simpanssin.
- Bonoboilla on useita ihmisen hyviä ominaisuuksia.
- Kun bonobo näkee toisen haukottelevan, se itsekin haukottelee.
- Ihmisten toiminta vaikeuttaa bonobojen elämää.
- Maailman luonnonsuojelujärjestö suojelee bonobojen kotimetsiä.
- Bonobolla on hauska nimi.
- Monilla ravintoloilla ja vaatteilla on bonobon nimi.
- Dj Bonobo on käynyt Suomessakin.

Invoice #963

Invoice Date: 02/08/2015

Due Date: 16/08/2015

Invoiced To

Rauli Storm
Hameenkatu 20 F 140
Turku, Turku, 20500
Finland

UNPAID

Description	Total
Turbo Standard Web Hosting - scij.info (16/08/2015 - 15/08/2016)	£35.00
Domain Renewal - scij.info - 1 Year/s (16/08/2015 - 15/08/2016) + DNS Management + Email Forwarding + ID Protection	£7.00
Sub Total	£42.00
Credit	£0.00
Total	£42.00

Transactions

Transaction Date	Gateway	Transaction ID	Amount
No Related Transactions Found			
		Balance	£42.00